

Problematika psí agrese vůči nečlenům rodiny a jiným psům je relativně častou záležitostí. Pokud agresivita vzniká mezi psy v jedné domácnosti, jedná se nejčastěji o agresivitu konkurenční. Pokud je agresivita namířena proti cizím psům, je nutno uvažovat o jedné ze tří možností: agresivitě intrasexuální, agresivitě ze strachu a teritoriální agresivitě. Poslední dvě jsou také nejčastějšími typy agresivity vůči osobám- nečlenům rodiny. Ve skutečnosti je jejich etiologie, diagnostika a celková léčba v principu stejná, ať se jedná o agresivitu vůči lidem nebo psům.

Agresivita mezi psy, žijícími v jedné domácnosti.

Prvním diagnostickým krokem je provedení pečlivého fyziologického a neurologického vyšetření, za účelem vyloučení onemocnění, které by mohlo agresivitu způsobovat. Měla by být vyšetřena hladina TSH a T4, za účelem vyloučení hypothyroidismu. Pokud není diagnostikováno onemocnění, je nejpravděpodobnějším nálezem dominantní agrese mezi psy. Zatímco opravdu většina těchto případů vzniká mezi psy stejného pohlaví, mohou se objevit problémy i mezi psy a fenami a to při hierarchické agresivitě ve smečce. Dominantní agresivita se začíná projevovat v případech, kdy je hierarchické uspořádání ve smečce nejasně definováno, nebo nějakým způsobem změněno. Nástup problému obvykle souvisí buď s pubertou mladšího psa, nebo pokud je dominantní pes oslaben stárnutím, či chorobou. Pečlivá anamnéza objeví vznik agresivity v konkurenčních situacích, jako je např. doba krmení. Často se tato agresivita projevuje pouze v přítomnosti majitele, jako objektu před nímž psi soutěží. Konkurenční agresivita někdy sama od sebe zaniká. V některých případech je ale postoj majitele jiný, než přirozené vyústění konfliktu. To v případě, že majitel preferuje slabšího jedince na úkor druhého psa, který je přirozeným vůdcem. Výsledkem pak je nepevně stanovený vztah dominance/submisivita, který vede k přetrvávání agresivity. Z toho vyplývá, že základem je přesvědčit majitele, aby vždy preferoval přirozeně dominantního jedince. V některých případech je toto doporučení dostačující k uklidnění situace, jindy je nutno použít kastraci či lékovou terapii. Kastrace je opatření, působící pouze v případě samců a měla by být provedena u nejsubmisivnějšího zvířete. Pokud dochází k vážným rvačkám, mohou být kastrováni oba psi. Důležité je nevykastrovat dominantního psa, protože by to mohlo snížit jeho postavení v hierarchii smečky. Léková terapie je určena pro případy těžkých rvaček, zvláště v případech impulsivity. Lékem první volby je Fluoxetin, který by měl být podáván dlouhodobě.

Agresivita mezi cizími psy.

Opět je nutno vyloučit všechna onemocnění, která mohou agresivitu vyvolávat. Pokud je výsledek negativní, jedná se pravděpodobně o tři možné diagnózy a to: intrasexuální agresivitu, agresivitu ze strachu a teritoriální agresivitu. **Intrasexuální agresivitu lze rozeznat nejsnadněji. Je typická u psů-samců, kteří dosáhli puberty a je směřována výhradně proti jiným psům-samcům. Postavení těla psa je typicky útočné. Více než u 65% případů pomáhá kastrace, která je také důrazně doporučována. Nesmíme zapomínat upozornit majitele, že efekt kastrace není okamžitý, ale nastupuje v průběhu několika týdnů. Pokud kastrace nepomůže, je nutno použít náhubky a speciální obojky ke zvýšení kontroly nad psem při procházkách. Nejlepších výsledků se dosahuje s kombinací kastrace a důsledným tréninkem poslušnosti při procházkách. Výsledek samostatného výcviku poslušnosti bez kastrace je většinou nedostačující.**

Agresivitu ze strachu pozorujeme u psů i fen v jakémkoli věku. Dvěma hlavními příčinami této agresivity jsou za prvé socializační problémy a za druhé traumatická zkušenost. U

první příčiny je prognóza obvykle špatná, u druhé dobrá, ale zdá se, že se spolupodílí i vliv dědičnosti u tohoto druhu agresivity. V některých případech je tato agresivita namířena proti všem psům, v jiných případech pouze proti psům určitého plemene, barvy či velikosti. Výraz a postoj psa je nejdůležitějším kritériem pro diagnostiku tohoto typu agresivity. V průběhu agresivního výstupu pes zaujímá typický obranný postoj a snaží se skrýt před druhým psem. Někdy je postoj psa zmatený a pes se snaží druhého přeskočit. Pouze pečlivé pozorování chování často odhalí pravou příčinu agresivity. Pes se často pohybuje dopředu a dozadu, čímž vyjadřuje motivační konflikt. Někteří autoři uvádějí též častěji se vyskytující štěkot u tohoto druhu agresivity než u jiných typů. *Teritoriální agresivita* se vyskytuje též u jedinců obou pohlaví, ale bývá častější u psů-samců. Podobně jako agresivita ze strachu může být směřována proti jakémukoli jinému psovi nebo proti určitému typu psů. K agresivitě dochází, když je pes na svém území, ale u některých psů stačí k jejímu vzniku pouze přiblížení se jiného psa na kterémkoli místě. Postoj psa je jednoznačně útočný.

Léčba agresivity ze strachu.

Léčba agresivity ze strachu je založena na speciálním výcvikovém programu, někdy kombinovaném s použitím psychotropních léčiv. Kastrace na ní nemá žádný vliv. Prvním krokem výcviku je nácvik poslušnosti ? speciálně povelů sedni, k noze a zůstaň. Používání speciálních obojků je při tomto výcviku velmi vhodné. Pokud je dosaženo dobrých výsledků v poslušnosti, může být pes vystavován vyšší hladině podnětů, vyvolávajících agresivitu. Tato technika se nazývá snižování citlivosti. Majitel by měl odvádět pozornost psa od podnětů pamlsky, či hrou. Tímto způsobem se nepříjemná situace progresivně spojuje s pozitivními prožitky. V některých případech lze při nástupu agresivity použít trhnutí vodítkem. Pokud pes reaguje, lze tuto metodu používat. Celý proces musí být postupný a je nutno se při něm vyvarovat setkání s intenzivními stimuly. Také je nutno vysvětlit majiteli, aby psa při agresivním chování neuklidňoval, protože tím může ve skutečnosti nežádoucí chování ještě zesilovat. Léková terapie by měla být použita v případech, kdy je strach velmi výrazný. Nejčastěji používaná léčiva jsou Amitriptilin a Paroxetin. Benzodiazepiny by neměli být používány, protože mohou agresivitu naopak zvyšovat.

Léčba teritoriální agresivity.

Kastrace nepomáhá vůbec. Léková terapie také není doporučována, i když v některých případech by fluoxetin mohl psu napomoci přizpůsobit se výcvikovému programu. Takový výcvik by měl začít snahou majitele lépe psa zvládat, zvláště na procházkách. Pokud je dosaženo úspěchu, měly by být použity výcvikové metody jako u léčby agresivity ze strachu. Je dobré psa cvičit mimo jeho teritorium.

| Autor: MVDr. Z.Lonský